

Nefndarálit með breytingartillögu

um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna aðgerða gegn skattundanskotum og skattsvikum (hert skatteftirlit og skattrannsóknir, aukin upplýsingaöflun o.fl.).

Frá efnahags- og viðskiptanefnd.

Nefndin hefur fjallað um málið og fengið á sinn fund Benedikt S. Benediktsson, Hlyn Ingason, Ingibjörgu Helgu Helgadóttur og Steinar Örn Steinarsson frá fjármála- og efnahagsráðuneyti, Selmu Grétarsdóttur og Steinþór Þorsteinsson frá tollstjóra, Gunnar Val Sveinsson og Þóri Garðarsson frá Samtökum ferðaþjónustunnar og Halldór Grönvold frá Alþýðusambandi Íslands. Nefndinni bárust erindi um málið frá fjármála- og efnahagsráðuneyti, Alþýðusambandi Íslands, ríkisskattstjóra og Samtökum ferðaþjónustunnar.

Í frumvarpinu er í fyrsta lagi mælt fyrir um breytingar á 55. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003, sem eru viðbrögð við áliti ESA frá 7. apríl 2016 um að íslenskar reglur um sam-sköttun félaga brjóti í bága við EES-samninginn. Í öðru lagi er lögð til sú breyting á 7. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda, nr. 45/1987, að á eftir hugtakinu starfsmannaleiga komi: eða annar aðili sem leigir út vinnufl. Í þriðja lagi bætist grein við lög um virðisauka-skatt, nr. 50/1988, um skráningu erlendra aðila sem selja þjónustu rafrænt til einstaklinga hér á landi og í fjórða lagi eru lagðar til breytingar á 7. gr. tollalaga, nr. 88/2005, um útreikning aðflutningsgjalda af hópbifreiðum sem fluttar eru tímabundið til landsins og njóta tollfríðinda samkvæmt greininni og úrræði sem beita má ef tímamörk eru ekki virt.

Ákvæði 1. gr. frumvarpsins er ætlað að heimila samsköttun hlutafélaga hér á landi og fastra starfsstöðva hlutafélaga sem skráð eru í aðildarríkjum EES eða EFTA eða í Færejum. Í minnisblaði ráðuneytisins til nefndarinnar kemur fram að þess misskilnings hafi gætt að ákvæðinu sé ætlað að heimila samsköttun hlutafélaga yfir landamæri. Til að áréttu að svo sé ekki leggur ráðuneytið til að orðalagi a-liðar 1. gr. frumvarpsins verði breytt og gerir nefndin breytingartillögu þar að lútandi.

Í umfjöllun nefndarinnar kom fram mikil gagnrýni á að ekki væri gengið lengra í aðgerðum gegn skattundanskotum en gert er í frumvarpinu. Í umsögn ríkisskattstjóra um 2. gr. frumvarpsins segir til að mynda að embættið telji breytinguna sem þar er mælt fyrir um ganga of skammt og breyta í raun engu um framkvæmdina. Ríkisskattstjóri lýsir þeim vanda sem við er að etja og varðar gerviverktöku sem notuð er til að sniðganga skattskyldur og aðrar almennar skyldur vinnuveitenda og segir ekki ljóst hvernig viðbótinni við 7. gr. laga um staðgreiðslu opinberra gjalda sé ætlað að taka á vandanum þannig að raunveruleg ábyrgð færist frá erlendum gerviverktaka yfir á það fyrirtæki sem nýtur starfskraftanna. Síðan segir í umsögninni: „Telja verður nauðsynlegt að setja inn í 3. gr. laga nr. 90/2003 efnisákvæði um ótvíræða skattskyldu sem síðan væri forsenda fyrir afdrætti á staðgreiðslu opinberra gjalda. Efnisákvæðið gæti verið á þá leið, að danskri fyrirmynnd, að meginreglan sé sú að þeir starfs-menn sem vinna að kjarnastarfsemi fyrirtækis teljist launþegar þess og þar með skattskyldir

hér á landi og laun þeirra þannig staðgreiðsluskyld. Af því myndi leiða að innlenda fyrirtækið sem unnið er fyrir bæri ótvírætt skyldur launagreiðanda.“

Nefndin leitaði viðbragða ráðuneytisins við umsögn ríkisskattstjóra. Í minnisblaði ráðuneytisins kemur fram að það telji lagabreytinguna sem felist í 2. gr. frumvarpsins nauðsynlega til að styrkja lagastoð þeirrar framkvæmdar sem ríkisskattstjóri viðhefur. Um sé að ræða eitt skref í þeirri vegferð að koma í veg fyrir skattundanskot í tengslum við útleigu á vinnuafli og frekari vinna við það sé þegar hafin í ráðuneytinu. Þá er lagst gegn breytingu á 3. gr. tekjuskattslaga að svo stöddu. Breytingar á greininni þarfnið sérstakrar ígrundunar þar sem um sé að ræða grundvallargrein um takmarkaða skattskyldu aðila hér á landi auk þess sem óvist sé hvaða áhrif breytingin hefði á samminga milli innlendra notendafyrirtækja og erlendra starfsmannaleiga sem þegar eru í gildi og unnið er eftir. Hins vegar segir í minnisblaðinu: „Pær breytingar sem RSK leggur til og þau varnaðarorð sem er að finna í þeirra umsögn munu hins vegar verða mikilvægt innlegg inn í þá vinnu sem áður var lýst og vonandi verða hluti af því frumvarpi sem áfórmæð er að leggja fram á haustþingi um áframhaldandi aðgerðir til að sporna gegn skattundanskotum og skattsvikum.“

Í öðrum umsögnum er tekið undir það að gengið sé of skammt. Í umsögn Alþýðusambands Íslands segir m.a. að sambandið leggi ríka áherslu á að nálgast verði viðfangsefnið með heildstæðum hætti með það að markmiði að erlend fyrirtæki, m.a. þau sem stundi gerviverktöku, njóti ekki samkeppnisforskots gagnvart íslenskum fyrirtækjum eða ógni atvinnu og kjörum starfsmanna þeirra. Leggur sambandið til að „nú þegar verði kallaðir saman fulltrúar þeirra aðila sem málið varðar, þ.m.t. ríkisskattstjóra, Ferðamálastofu, Samgöngustofu, tollstjóra, Vinnumálastofnunar, lögreglunnar, Samtaka atvinnulífsins og Alþýðusambandsins. Verkefni þessara aðila verði að greina heildstætt stöðu og starfsemi erlendra fyrirtækja hér á landi, þær takmarkanir sem er að finna í nágildandi löggjöf og eftirliti og geri tillögur um nauðsynlegar úrbætur út frá þeim markmiðum sem lýst er hér að framan“. Sambærilega tillögu er að finna í umsögn Samtaka ferðajónustunnar, sem leggja til að komið verði á fót samráðsvettvangi Ferðamálastofu, tollstjóra, ríkisskattstjóra, skattrannsóknarstjóra, Vinnumálastofnunar, Samgöngustofu og lögreglu til að miðla upplýsingum og eiga samstarf um eftirlit og úrbætur vegna ferðajónustustarfsemi á Íslandi.

Nefndin tekur undir raddir þess efnis að með frumvarpi þessu sé gengið of skammt við að innleiða aðgerðir gegn skattundanskotum. Nefndin leggur þunga áherslu á að ráðuneytið fylgi eftir þeirri vinnu sem er hafin við næstu skref og leggi fram frumvarp á komandi haustþingi þar sem gengið verði lengra en gert er nú. Nefndin gerir ráð fyrir að þar verði tillögum ríkisskattstjóra veitt brautargengi. Þá telur nefndin vert að skoðaðar verði framkomnar hugmyndir um myndun samráðsvettvangs og telur sérstaklega mikilvægt að greitt sé fyrir upplýsingaflæði milli þeirra opinberu aðila sem í hlut eiga, svo sem Vinnumálastofnunar, Vinnumálastofnunar, Samgöngustofu og lögreglu til að miðla upplýsingum og eiga samstarf um eftirlitsins og skatt- og tollfirvalda.

Að framansögðu virtu og að ítrekuðum þeim tilmælum nefndarinnar að hér verði ekki staðar numið í baráttunni gegn skattundanskotum leggur nefndin til að frumvarpið verði **samþykkt** með eftirfarandi

BREYTINGU:

A-liður 1. gr. orðist svo: Á eftir 1. málsl. 1. mgr. kemur nýr málslíður sem orðast svo: Sama gildir um fastar starfsstöðvar hlutafélaga og einkahlutafélaga í aðildarríkjum Evrópska efnahagssvæðisins, aðildarríkjum stofnsamnings Fríverslunarsamtaka Evrópu eða í Færeyskum, sbr. 4. tölul. 1. mgr. 3. gr.

Oddný G. Harðardóttir skrifar undir álit þetta með fyrirvara sem hún hyggst gera grein fyrir í ræðu.

Ólafur Ísleifsson, áheyrnarfulltrúi í nefndinni, er samþykkur álti þessu.

Alþingi, 7. júní 2018.

Óli Björn Kárason,
form., frsm.

Brynjar Níelsson.

Jón Gunnarsson.

Smári McCarthy.

Oddný G. Harðardóttir.

Ólafur Þór Gunnarsson.

Þorsteinn Sæmundsson.

Ásgerður K. Gylfadóttir.